

GEDRAGSCODE

voor sportclubs

Waarom een gedragscode voor sportclubs?

Wie lid wordt van een sportclub, wil kunnen bewegen op een kwalitatieve, gezonde, veilige en betaalbare wijze. Vaak speelt ook het sociaal contact met de andere leden en een goede sfeer binnen de club een grote rol in het besluit om aan te sluiten bij die bepaalde club.

Gezinssport Vlaanderen is een recreatieve multisportfederatie. Onze leden kunnen allemaal een andere motivatie hebben om aan sport te doen: de ene wil vooral meer bewegen en sport om gezonder te leven, de andere wil zijn of haar sporttechniek bijschaven, nog iemand anders geniet vooral van de contacten met de andere leden. Daarom vindt Gezinssport Vlaanderen het belangrijk dat alle leden kunnen bewegen in een aangename setting, waar iedereen welkom is en plezier kan beleven tijdens het beoefenen van zijn/haar hobby.

Specifiek willen we ons richten op de plezierbeleving van kinderen in onze sportclubs, een belangrijke doelgroep binnen Gezinssport Vlaanderen. Soms kan er echter al eens iets mislopen in een sportclub: een lesgever maakt een spottende opmerking, een deelnemer komt steeds te laat, de spelregels worden niet gerespecteerd, ouders zijn niet verdraagzaam naar andere deelnemers of lesgevers toe ... Kortom, de sportbeleving wordt overschaduwed door negatief gedrag of een negatieve houding van lesgevers, ouders of deelnemers. Er wordt met andere woorden niet ethisch verantwoord gesport.

Gezinssport Vlaanderen wil deze negatieve effecten tegengaan en vooral inzetten in de plezierbeleving van de kinderen, het omgaan met en respect hebben voor medespelers en trainers ... Tevens wil Gezinssport Vlaanderen nastreven dat clubverantwoordelijken, trainers, begeleiders, monitoren, ouders en alle andere personen die met jongeren werken, ethisch en pedagogisch verantwoord omgaan met hun jeugdleden.

De rechten van het kind in de sport worden gebundeld in de Panathlon-verklaring over ethiek in de jeugdsport. Ook jouw club kan deze verklaring ondertekenen op de website www.ethischsporten.be/panathlonverklaring.

Om ervoor te zorgen dat iedereen weet wat de waarden en verwachtingen zijn binnen de sportclub, is het belangrijk om een gedragscode te hebben in de club. Gezinssport Vlaanderen heeft daarom een gedragscode opgesteld voor lesgevers (of monitoren, begeleiders), deelnemers en ouders.

Jouw club kan hieruit overnemen wat op jouw club van toepassing is, en andere codes aanpassen aan de situatie binnen de club. Zo wil Gezinssport Vlaanderen een instrument bieden om de ethische visie van jouw club over te brengen naar alle actoren binnen je club. Je hoeft de gedragscodes dus niet letterlijk over te nemen, maar je kan wel inspiratie opdoen voor je eigen clubcode, die je achteraf ook communiceert aan alle betrokkenen binnen de club.

Gezinssport Vlaanderen zegt 'Nee!' tegen grensoverschrijdend gedrag

Gezinssport Vlaanderen wil ook extra aandacht vragen voor de problematiek van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. De verhalen in de media de voorbije jaren doen iedereen beseffen hoe belangrijk het is om hier ook aan te werken, want (seksueel) grensoverschrijdend gedrag kan overal plaatsvinden en moet te allen tijde vermeden worden. Ook hieromtrent geven we een aantal gedragsregels mee, die je perfect kan overnemen in de gedragscodes voor jouw sportclub.

Wat is grensoverschrijdend gedrag? Met 'grensoverschrijdend gedrag' worden alle omgangsvormen bedoeld die door de persoon die het ondergaat als gedwongen of ongewenst ervaren wordt of die de waardigheid van de persoon aantasten. Het gaat dus om de ervaring van de sporter, en hoe iemand een bepaald gedrag ervaart, kan verschillen van persoon tot persoon. Daarom is het belangrijk om elke melding van grensoverschrijdend gedrag ernstig te nemen!

Er zijn verschillende soorten grensoverschrijdend gedrag.
We onderscheiden:

- **Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG):** elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek seksueel gedrag of seksuele toenadering. Dit gedrag tast de waardigheid van de persoon aan.
- **Pesten:** gewelddadig en meestal herhaald gedrag van één of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen. De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn. (Verskil met plagen: plagen gebeurt spontaan en duurt niet lang, en is nooit bedreigend).
- **Discriminatie:** het ongelijk of oneerlijk behandelen en achterstellen van mensen op basis van persoonlijke kenmerken (ras, huidskleur, leeftijd, seksuele geaardheid, godsdienst, geslacht, nationaliteit, beperking, politieke overtuiging ...)
- **Bedreigen:** elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag, intimidatie of pestgedrag waar de persoon bang van wordt en waardoor hij of zij zich onveilig voelt.
- **Mishandeling:** het gebruik van fysiek, verbaal of psychisch geweld.
- **Belediging:** is een krenkende uiting (verbaal, via gebaren of via gelaatsuitdrukking) die iemands eer en goede naam kan aantasten.

API: aanspreekpunt integriteit

Ben je slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag?

Of ben je getuige van grensoverschrijdend gedrag tegenover iemand anders?

Blijf er zeker niet zelf mee zitten of rondlopen. Grensoverschrijdend gedrag is altijd ernstig en moet altijd aangepakt worden.

Meld dit altijd aan de API of een bestuurslid van je club. Praat je liever in anonimiteit met een onbekende? Dan kan je bij een aantal personen of organisaties terecht die je kunnen bijstaan met professioneel advies.

**Wie luistert naar jou bij seksueel
grensoverschrijdend gedrag?**

Waar kan je melden?

API Gezinssport Vlaanderen

Liesbeth Uyttersprot
T 0498 44 33 17
liesbeth.uyttersprot@gezinsbond.be

Ook als je in je club worstelt met vragen of zaken rond (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, kan je bij haar terecht voor hulp en ondersteuning.

IK BEN EEN GOEDE SPORTER

Ik respecteer de afspraken en (spel)regels

- Ik tracht altijd tijdig aanwezig te zijn en verontschuldig me indien ik te laat ben.
- Ik hou me aan de gemaakte afspraken.
- Ik ken de reglementen, handel naar de regels en de richtlijnen en houd me aan de veiligheidsvoorschriften.
- Ik heb steeds de nodige sportkledij bij en ga op een veilige manier om met het ter beschikking gestelde materiaal en de accommodatie.
- Ik draag zorg voor het materiaal en de accommodatie.
- Ik ruim mijn materiaal op en laat geen spullen rondslingeren.

Ik respecteer de trainers, de vrijwilligers en de andere sporters

- Ik toon respect voor de trainers en de vrijwilligers van de club.
- Ik toon respect voor mijn mede- en tegenstanders, zowel tijdens de training als in de kleedkamer of andere accommodatie, als via andere communicatiekanalen zoals sociale media.
- Ik respecteer de beslissingen van de trainer en scheidsrechter en ga niet in discussie.
- Ik durf de trainer meer uitleg te vragen als ik iets niet goed begrijp.
- Ik uit mijn mening steeds op een beleefde manier.
- Ik help de andere sporters als ze hulp nodig hebben en moedig hen aan.
- Ik help spontaan bij het klaarzetten en opruimen van het sportveld.
- Ik blijf van andermans spullen af. Ik vraag of ik iets mag lenen.
- Ik bedank de trainer en de andere sporters na afloop van de training.

Ik zet plezierbeleving op de eerste plaats

- Ik kom naar de sportclub om plezier te maken en samen te sporten met de anderen.
- Ik ben enthousiast en zet me in tijdens de sportles.
- Ik speel het spel eerlijk en blijf sportief bij winst en verlies.
- Ik vind meedoen belangrijker dan winnen.
- Ik durf de trainer aan te spreken als ik niet goed in mijn vel zit.
- Iedereen mag meedoen.

Ik zeg 'Nee!' tegen grensoverschrijdend gedrag!

- Ik sluit niemand uit. Nooit. Om geen enkele reden (bv. godsdienst, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, beperking ...).
- Ik pest, discrimineer, bedrieg of misbruik niet. Ik onthoud me van elke vorm van (seksueel of emotioneel) gedrag, machtsvertoon, intimidatie, agressie en geweld.
- Als ik getuige ben van gedrag dat niet door de beugel kan, meld ik dat bij de API of een bestuurder van de club.

IK BEN EEN GOEDE OUDER/SUPPORTER

Ik heb een voorbeeldfunctie

- Ik toon sportief gedrag en zorg ervoor dat ook mijn sporter dat doet.
- Ik laat geen afval achter.
- Ik ben verdraagzaam naar andere ouders en kinderen toe.
- Ik toon respect voor de vrijwilligers en lesgevers en hun beslissingen.
- Ik veroordeel elke vorm van pestgedrag, geweld en agressie.
- Ik ken mijn plaats en besef dat ik ouder ben, geen trainer. Ik geef mijn mening op een respectvolle wijze.

Ik respecteer de afspraken

- Ik breng mijn kind op tijd naar de sportles. Ik verwittig tijdig indien mijn kind afwezig zal zijn.
- Ik kom gemaakte afspraken na.
- Ik zie erop toe dat mijn kind het nodige sportgerief bij zich heeft.

Ik waardeer de inzet van de vrijwilligers en trainers

- Ik waardeer de inzet van de vrijwilligers en lesgevers die de sportactiviteit van mijn kind mogelijk maken.
- Ik heb respect voor de accommodatie en het door de club ter beschikking gestelde materiaal.

Ik moedig de sporters aan

- Ik toon interesse in de sport van mijn kind en breng waar mogelijk een bezoek aan de training.
- Ik complimenteer mijn sporter voor zijn/haar inzet en prestatie.
- Ik dwing mijn kind niet om te presteren, maar moedig het aan om zijn/haar sport met plezier te beoefenen.
- Ik geef opbouwende kritiek en scheld mijn sporter niet uit als de prestatie wat tegenvalt.
- Ik gedraag me netjes als supporter, ga geen discussie aan met de trainer of scheidsrechter en gedraag me sportief tegenover de andere spelers en hun ouders, de trainers en de vrijwilligers van de club.

Ik relateer de prestatie van mijn sporter

- Ik aanvaard dat mijn sporter niet altijd de beste is.
- Ik leer mijn sporter omgaan met winst en verlies.
- Ik leg de nadruk op de plezierbeleving, niet de prestaties.

Ik zeg 'Nee!' tegen grensoverschrijdend gedrag

- Ik pest, discrimineer, bedrieg of misbruik niet. Ik onthoud me van elke vorm van (seksueel of emotioneel) gedrag, machtsvertoon, intimidatie, agressie en geweld.
- Ik leer mijn sporter dat hij of zij niemand mag uitsluiten. Nooit. Om geen enkele reden (bv. godsdienst, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, beperking ...).
- Als ik getuige ben van gedrag dat niet door de beugel kan, meld ik dat bij de API of een clubbestuurder.

IK BEN EEN GOEDE TRAINER/LESGEVER/MONITOR

Ik heb een voorbeeldfunctie

- Ik ben ruim op tijd aanwezig en verwittig het bestuur op tijd als ik afwezig zal zijn. Ik zoek mee naar een vervanger die mijn afwezigheid kan opvangen.
- Ik respecteer alle deelnemers, ongeacht hun kwaliteiten, en hun ouders, en toon voor iedereen respect, zowel tijdens de training als in de kleedkamer of andere accommodatie, als via andere communicatiekanalen zoals sociale media.
- Ik maak goede en duidelijke afspraken met de deelnemers en de ouders.
- Ik toon belangstelling voor alle deelnemers en behandel hen op gelijke wijze.
- Ik ben een voorbeeld van fair play en straal dit ook uit. Ik ban discriminatie en geef iedereen een gelijke kans.
- Ik ken de regels, reglementen, richtlijnen en gedragscodes, en ik zorg ervoor dat die ook door anderen worden toegepast.
- Ik respecteer de beslissingen van scheidsrechters en zorg dat mijn sporters dat ook doen.

Ik zet plezierbeleving op de eerste plaats

- Iedereen is welkom. Ik zorg ervoor dat iedereen zich welkom voelt op mijn trainingen.
- Ik bied een kwaliteitsvolle (verantwoorde) sportles of training aan, aangepast aan de leeftijd (van de kinderen) en blijf mijn vaardigheden bijscholen.
- Ik laat kinderen kind zijn door speelmogelijkheden aan te bieden. Plezier staat voorop.
- Ik neem alle kansen te baat om spelmogelijkheden als rode draad binnen het clubgebeuren te integreren.
- Ik geef duidelijke instructies en tips en ga na of de deelnemers het goed begrepen hebben.
- Ik geef opbouwende feedback en ken de invloed van 'het schouderklopje'. Ik geef geen spottende opmerkingen. Ik draag bij aan de ontwikkeling van het zelfvertrouwen van de deelnemers.
- Ik focus op de mogelijkheden van de deelnemers, niet op hun tekortkomingen.
- Ik leg de lat niet te hoog en hou rekening met de mogelijkheden van elke aparte deelnemer.
- Ik leer de deelnemers omgaan met winst en verlies.

Ik hou altijd de veiligheid in het oog

- Ik zorg voor een veilige sportomgeving en voorzie materiaal en oefenstof aangepast aan de leeftijd en de vaardigheid van de deelnemer.
- Ik ben zorgvuldig en oprecht bij het vermelden van ervaring, functies en relevante feiten vóór en gedurende mijn aanstelling als sportbegeleider.

Ik zeg 'Nee!' tegen grensoverschrijdend gedrag

- Ik pest, discrimineer, bedrieg of misbruik niet. Ik onthoud me van elke vorm van (seksueel of emotioneel) gedrag, machtsvertoon, intimidatie, agressie en geweld.
- Ik sluit niemand uit. Nooit. Om geen enkele reden (bv. godsdienst, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, beperking ...), en ik laat niet toe dat sporters uitgesloten worden.
- Ik maak duidelijk dat pesten niet kan. Ik ban alle vormen van agressie en geweld.
- Ik tast geen sporters aan in hun waardigheid en dring niet binnen in hun privéleven.
- Ik raak niemand aan op een manier die als ongewenst of seksueel ervaren wordt.
- Ik maak geen seksueel getinte opmerkingen.
- Als ik getuige ben van gedrag dat niet door de beugel kan, meld ik dat bij de API of een bestuurder van de club.
- Desgevallend zal ik meewerken aan het intern / extern (voor)onderzoek en de interne tuchtprocedure die naar aanleiding van een aangifte m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een tuchtcommissie of onderzoeksinstantie aanhangig is. Ik zal gevolg geven aan een oproeping voor de tuchtcommissie.

GEDRAGSCODE VOOR BESTUURDERS

1. Ik zorg voor een gezonde, ethische en veilige sportomgeving. Ik creëer een omgeving en een sfeer, waarin veiligheid gewaarborgd is (en ook zo wordt ervaren) en ik houd me aan de veiligheidsvoorschriften. Ik ben open en alert voor waarschuwingssignalen op dit vlak.
2. Ik ken de regels en de richtlijnen en handel ernaar, informeer de sporter en begeleiders erover (door ze bv. deel te laten nemen aan informatiemomenten), en zie erop toe dat de reglementen, regels, gedragscode en andere normen door eenieder toegepast worden.
3. Ik ga zorgvuldig en correct om met vertrouwelijke informatie. Ik zal bestuursbesluiten goed onderbouwen, zodat men begrip heeft voor de gekozen richting, en steeds een correcte belangenafweging maken.
4. Ik ben een voorbeeld voor anderen en onthoud me van gedragingen en uitlatingen waardoor de sport in diskrediet wordt gebracht. Ik gedraag me hoffelijk en respectvol, onthoud me van grievende en/of beledigende opmerkingen. Dit geldt zowel bij rechtstreekse contacten met anderen, als bij het gebruik van communicatiekanalen zoals sociale media, apps of internet, of het maken van geluids- of beeldmateriaal.
5. Ik respecteer de waardigheid van elke persoon, sluit niemand uit en zal geen discriminerende, kleinerende of intimiderende opmerkingen maken en gedragingen stellen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, culturele achtergrond, leeftijd, beperking of andere kenmerken.
6. Ik ben me bewust van machtsongelijkheid en (soms ook) afhankelijkheid en misbruik mijn positie niet. Ik gebruik mijn positie niet om op onredelijke of ongepaste wijze macht uit te oefenen. Informatie wordt gebruikt voor het doel van de organisatie en niet voor eigen gewin of ten gunste van anderen, zeker wanneer deze informatie vertrouwelijk is.
7. Ik voorkom belangenvermenging of de schijn van belangenvermenging. Ik vervul geen bezoldigde of onbezoldigde nevenfuncties die in strijd zijn, of kunnen zijn met mijn functie en ga geen financieel belang aan dat in strijd kan zijn met mijn functie. Ik ben transparant inzake financiële belangen in andere organisaties en nevenfuncties. Ik voorkom bij samenwerkingsvormen en -relaties de schijn van bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
8. Ik tracht te komen tot een situatie waarin de sportorganisatie intern en extern handelt met personen en organisaties die van onbesproken gedrag zijn.
9. Ik neem geen gunsten, geschenken, diensten of vergoedingen aan om iets te doen of na te laten wat in strijd is met de integriteit van de sport. Wanneer iets wordt aangeboden om iets te doen of na te laten, meld ik dit onmiddellijk aan het clubbestuur.

GEDRAGSCODE VOOR JE SPORTCLUB

Het is perfect mogelijk om deze gedragscodes over te nemen voor jouw sportclub, al zal je misschien wel een aantal zaken willen toevoegen, aanpassen of weglaten, al naargelang ze van toepassing zijn op jouw specifieke clubwerking en -situatie. Gezinsport Vlaanderen raadt al haar aangesloten clubs aan om een eigen gedragscode te voorzien, zodat de club gepast kan reageren mocht er een incident plaatsvinden. De gedragscodes kunnen op die manier een hulpmiddel zijn om voor de sporters in jouw club een veilig en plezierig sportklimaat te creëren.

Vragen?

Indien er vragen zijn over deze gedragscodes, of als je graag hulp wil krijgen om deze om te zetten in een werkinstrument voor jouw club, neem dan zeker contact op met onze dienst clubwerking, op T 02 507 88 90 of gezinssportvlaanderen.clubwerking@gezinsbond.be.